

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁĘCZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

PRENUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1,5, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośnictwem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od 9-10 wiecz. Rękopisów nadesł. redakcja nie zwraca.

CENA

6 GROSZY

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz pettowy jednoszpaltowy lub jego miejsce: Nadesłane k. 50, przed tekstem k. 40, za tekstem: 3 kol. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 20. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za wyraz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matry omiarniej o 50 proc. drożej. Za dotarczenia prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory i biura ogłoszeń: w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

Adres REDAKCJI I ADMINISTRACJI CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr.38. — TELEFON Nr. 50.

Powrót do „Priwislinja”.

„Dziennik Kijowski”, a więc pismo wychodzące pod panowaniem rosyjskim w nr. 169 z d. 4 b. m. zamieszcza p. t. „Co to wszystko ma znaczyć”, bardzo znamienity artykuł swego naczelnego redaktora, Edwarda Paszkowskiego:

Leżą przed nami dwa projekty, przez sfery biurokratyczne przyrządzone...

Jeden, z powodu zamierzeń na wypadek powrotu wygnanców do kraju głosi, że przedewszystkiem muszą tam wrócić gubernatorowie z całym składem dawnych urzędników, którzy powrotnej fali siedliska urzędzą.

A drugi...

Drugi jeszcze praktyczniejszy; jest to bowiem projekt wyznaczenia środków na wydatki, związane z powrotem instytucji rządowych do miejscowości, uwolnionych od wojsk nieprzyjacielskich.

„Od chwili rozpoczęcia się akcji wojennej — wskazuje w swoim projekcie prezes ministrów Stürmer — instytucje rządowe „Przywiślńskiego kraju” na żądanie władz wojskowych, ewakuowano w głąb Cesarstwa”...

Zaznaczywszy następnie, że —

„świetne powodzenie armii daje prawo spodziewać się, iż w najbliższym czasie zjawi się konieczność stopniowego powrotu władz cywilnych do tych ewakuowanych gubernij, których terytorja będą oswobadzać się od nieprzyjaciół”...

— Projekt p. Stürmera stwierdza, że ten „powrót” był szczegółowo w ministerjum spraw wewnętrznych omawiany i określa środki materialne i przewozowe dla urzędników, którzy na stare swoje miejsca powracać będą...

Projekt przewiduje w pierwszej linii powrót urzędników ministerjum spraw wewnętrznych, a następnie i bezwzględnie funkcjonariuszy ministerjum finansów, rolnictwa i kontroli państwowej.

Przeczytawszy uważnie oba te zarządzenia ministerjalne, zapytujemy mimowoli — co to wszystko ma oznaczać?

Bo chociaż nie można nas niestety pomówić o natęczyłość a nasze zabiegi o zbytek śmiałości... chociaż jesteśmy w krytykach i polemice ujęciem grzeczni, a „przy stawianiu kwestji” nad wyraz ogólni, chociaż zupełnie słusznie uwzględniamy zawsze charakter terenu i zupełnie nie słusznie przesadzamy często w ostrożności... Lecz uwagi naszej — zupełnie usprawiedliwionej — to nie zmniejsza...

Jak jest w istocie?

Wszystkie enuncjacje urzędowe, które po wydaniu odezwy Wielkiego Księcia Mikołaja Mikołajewicza miały miejsce, aokolwiek w wyrazach skąpych i ogólnikach nader mglistych, mówiły nam jednakże o stałej i niezłomnej woli władz zapewnienia Polsce samorządu...

Niedawno, bo przed paru dniami, zwykle dobrze poinformowane „Russkoje Slowo” przyniosło wiadomość o zamierzonym ogłoszeniu aktu, stojącego wprawdzie na gruncie „wewnętrznie rosyjskiego” charakteru sprawy naszej rzekomo potwierdził tę wolę stanowczą zapewnienia Polsce — autonomji najszerszej.

Zdawaćby się więc mogło, że jeżeli gościniec, wiodący do urzędystw pełnych nie jest jeszcze z racji okoliczności wojennych otwarty i wolny, to natomiast stara droga do biur „generała - gubernatorstwa przywiślńskiego” raz na na zawsze została zamknięta.

Co to znaczy i jak to ma być właściwie?...

Wielce charakterystyczną jest także poniższa notatka, którą znajdujemy w tymże 169-ym num. „Dziennika Kijowskiego”, który nie obawia się pisać tego, eo z lękiem czytają nie jedni częstochowianie:

Uniwersytet warszawski.

„Russkoje Slowo” donosi, iż do Piotrogradu przybyli rektor i dziekan warszawskiego uniwersytetu, zaniepokojeni pogłoską o rzekomo projektowanym przez ministerjum oświaty zlikwidowaniu warszawskiego uniwersytetu, który pod nazwą rostowskiego ma jakoby na zawsze pozostać w Rostowie nad Donem. Obawy zostały rozproszone... W ministerjum oświadczone, że nigdy nawet myśl taka nie powstała.

„Dziennik Kijowski” zaopatruje wiadomość tę następującą uwagą:

„Pozostaje więc możliwość, że w gmachu, w którym dzisiaj mieści się uniwersytet polski, osadzony znowu zostanie uniwersytet dawny, rosyjski”.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 8 sierpnia:

Wschodni plac boju.

Grupa wojsk generała marszałka polnego v. Hindenburga:

W odcinku Sereczu i na południe od niego działalność ogniowa była wczoraj bardziej ożywiona. Oderwane ataki nieprzyjacielskie zostały odparte.

Powtarzane usiłowania Rosjan o czynienia postępów pod Sawiczami nad Stochodem zostały udaremnione. Nieprzyjaciel poniesł ciężkie straty.

Na zachód od Lucka rozpoczęły się dzisiaj zrana i trwają w dalszym ciągu ciężkie walki.

Na północny-zachód od Załoców rozchwiałały się ataki nieprzyjacielskie.

Na południe od Załoców wstrzymane zostało posuwanie się Rosjan, dzięki kontratakowi, z udziałem wojsk armji generała hr. Botmera. Wzięliśmy tu do niewoli 9 oficerów i przesłano 700 żołnierzy oraz zdobyliśmy 6 karabinów maszynowych.

Front gen. marsz. pol. Arcyksięcia Karola:

Na południe od Niemna duże siły rosyjskie wystąpiły do ataku na linię Tłomacz — Ottynin. Wojska sprzymierzone cofnęły się do przednio przygotowanych stanowisk

W Karpatach rozszerzyliśmy nasze postępy po obydwu stronach Białego Czeremoszu.

Zachodni plac boju.

Na południe od kanału La Bassée, aż do okolicy Loos, odbywa się ożywiona działalność ogniowa.

Między Thiepval i Sommą, głównie pod Posières, Basentin-le petit i na południe od Maurepas, prowadził nieprzyjaciel w dalszym ciągu swe zaciekle ataki. Doprowadziły one w poszczególnych miejscach do żarówatych walk zblizka, które zasadniczo skończyły się pomyślnie dla nas; tylko gdzie-niegdzie pod Po iéres oraz na wschód od Hesn walka trwa jeszcze.

Na południe od Sommy odparliśmy natarcia francuskich oddziałów, operujących granatami ręcznymi pod Estrées i Soyecourt.

W okręgu Mozy, walki artyleryjskie po obydwu stronach rzeki były bardzo ożywione

Na północny zachód, na zachód i na południowy-zachód od byłego fortu Thiaumont, ataki nieprzyjacielskie załamaly się całkowicie w naszym ogniu.

Dalej na południe próby ataków sformione zostały w zarodku, przytem wzięliśmy wiele setek jeńców.

Samolot nieprzyjacielski wpadł na południowy-wschód od Combray w nasze ręce.

Balkański plac boju.

Poza walkami straży przednich w okolicy Łumnicy, na wschód od Wardaru, nie wydarzyło się nic szczególnego.

Naczelne dowództwo armji.

Komunikat austriacki.

WIDEN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 7 sierpnia:

Rosyjski plac boju.

Front gen. marsz. pol. Arcyksięcia Karola.

Na Bukowinie

sytuacja nie uległa zmianie.

W Karpatach wschodnio-galicyjskich wczorajszy dzień doprowadził do zdobycia górskich stanowisk rosyjskich koło Jablonicy, Worochty i na zachód od Fatarowa. Armja generała Koevesa odparła na terenie po obydwu stronach Delatyna liczne ataki skrzyżnych sił. Także na północnym skrzydle armji generała Bothmera sprężyły, na niższym pojedyncze ataki nieprzyjacielskie.

Grupa wojsk gen. marsz. pol. von Hindenburga.

Koło Worelli i Załoc, toczy się zacięta walka o każdą piędź ziemi. W walkach o folwark Trusotaniec, leżący na zachód od Załoc, który od

wczoraj popołudniu znajduje się znowu w naszym posiadaniu, pozostawili Rosjanie licznych jeńców w naszych rękach. Na południu od Stochodu przeszkodziliśmy próbie Rosjan przejścia przez rzekę.

Włoski plac boju.

Wczoraj rano rozpoczął się na nowo gwałtowny ogień artylerji na froncie Isonzo, od oszańcowania Tolmeinu aż do morza. Po kilkugodzinnym nader gwałtownym ostrzeliwaniu ruszyli wiośi do ataku o g. 4 po południu na wielu punktach oszańcowania mostowych Gorycji i wzgórza Doberdo.

Także na górze Sabotino, koło Pevny i na górze Saint Michele rozwinęły się walki artylerji, które trwały noc całą i jeszcze teraz nie skończyły się. Kontratakami wojsk naszych oddały większą część zdobytych przez nieprzyjaciela w pierwszym rozpadzie, zupełnie zbudzonych pierwszych stanowisk znowu w nasze posiadanie. O poszczególne rowy toczy się jeszcze walka. Dotychczas dostało się do niewoli 32 oficerów i 1200 żołnierzy włoskich. Gorycja znajduje się stale w ciężkim ogniu artylerji, który wywołał w mieście liczne pożary.

Dalekonosnymi działami ostrzelwane było wczoraj także miasto Sistani.

Na wschodnim froncie tyrolskim spełży na niezem kilkakrotne ataki na stanowiska górskie na północy od Paneveggo.

Albański plac boju.

Nie zaszły żadne szczególne wydarzenia.

Zastępca szefa sztabu generalnego:
v. Hoefler
Feldmarszałek-porucznik.

Sprawozdanie admiralicji austriackiej.

(W. B. T.) Urzędowo donoszą dnia 7 sierpnia

6-go sierpnia przed południem ze strzelił porucznik okrętu liniowego, Hanfield, na hydroplanie włoski wielki latawiec bojowy (Caproni), po dłuższej walce w powietrzu na wysokości 2700 metrów nad zatoką triesteńską. Tym sposobem pokonał on czwarty nieprzyjacielski latawiec. Aparat spadł pod Sisanian i spłonął. Z pośród załogi jeden porucznik został zabity, 1 podoficer ciężko, a 1 lekko ranny.

Dowództwo floty.

Komunikat rosyjski.

Urzędowo donoszą, dnia 8 sierpnia:

Front zachodni.

Nad rzekami Graberka i Seret na południe od Brodów, przez cały dzień trwały gwałtowne walki. Przeciwnik stawiał nader gwałtowny opór i wykonał wielokrotnie kontrataki.

Na froncie Graberka—Seret nieprzyjacieli zwrócił gwałtowny ogień artylerji na teren niedawno przez nas získany.

Według doniesień uzupełniających, liczba jeńców, zabranych w d. 4 i 5 sierpnia dosięgła 140 oficerów, w tej liczbie 1 komendant pułku, i przeszło 5,600 żołnierzy. Liczba jeńców wzrasta jeszcze ustawicznie. Prócz tego zdobyto karabiny maszynowe i przyrządy do rzucania min.

Stuerner kanclerzem.

BERLIN. 8 | 8. „Korespondenz Rundschau“ donosi, że Stuerner ma otrzymać tytuł kanclerza. Prosił on jednak o zaniechanie narazie formalności i odłożenie opublikowania nominacji na później. Jest on obecnie

najpotężniejszym człowiekiem w Rosji, a także stanowisko zawdzięcza temu, że jest ślepelem narzędziem w rękach kamaryli, mającej bezpośredni wpływ na cesarza.

Rosja a Rumunja.

BERLIN. 8 | 8. Z Budapesztu donoszą do „Vossische Ztg.“:

Według wiadomości, nadchodzących z Bukaresztu, rząd rosyjski przejął zakupione przez Anglię zboże rumuńskie. Jak twierdzi „Az Est“, zboże to miało być rozdane cierpiącej niedostatek ludności Bukowiny. Stwierdzono jednak, że Anglia zakupiła zboże od rolników rumuńskich, którzy nie zachowali ilości zboża, potrzebnej na użytek Rumunii. Wobec tego rumuński urząd centralny wywozu zboża zażądał od Rosji oddania ilości, zakupionej przez Anglików wbrew prawu.

Zatarg w tej sprawie nie jest jeszcze załatwiony.

Najważniejsze zadanie.

STOKHOLM. 8 | 8. „Nowoje Wremia“ zaznacza, że najważniejszym zadaniem zagranicznej polityki rosyjskiej powinno być rozwiązanie kwestji czeskiej i południowo-słowiańskiej. Największym błędem Sazonowa było podobno, że kwestje te sam lekceważył.

Zarządzenia wojenne w Rumunji.

GENEWA. 8 | 8. „Steagul“ donosi: W miejsce wielkich manewrów zarządziło rumuńskie ministerjum wojny koncentracje wojsk, począwszy od d. 7 b. m.

Echa nominacji Hindenburga.

ROTTERDAM. 8 | 8. Dzienniki paryskie omawiają szeroko w artykułach wstępnych zmianę dowództwa na froncie wschodnim.

„Temps“ wypowiada pogląd, że nominacja Hindenburga na głównego dowódcę tego frontu ma na celu onieśmienie Rumunii. Dziennik jednakże wyraża nadzieję, że nominacja ta nie jest w możności poderwać w Rumunji zaufania do dalszych postępów akcji rosyjskiej.

„Echo de Paris“ zwraca uwagę na postępy akcji włoskiej nad Isonzo i zachęca Włochów do współdziałania w ogólnej ofensywie, która jeszcze nie doszła do ostatecznego rozwoju.

Zeppelin w Nowym Jorku.

AMSTERDAM. 8 | 8. Według wiadomości, otrzymanych przez pisma paryskie w dniu 15 bm. oczekują w Nowym Jorku przybycia Zeppelina.

Zmiana dowództwa.

PIOTROGROD. 8 | 8. Przez Stokholm. Depesza agencji telegraficznej petersburskiej: Urzędownie ogłoszono, że wiceadmirala Koczaka mianowano dowódcą floty czarnomorskiej, na miejsce admirała Eberharda, który ustąpił z zajmowanego stanowiska.

Audjencja u króla bawarskiego.

MONACHIUM. 8 | 8. Król przyjął szereg wybitnych osobistości, uczonych i t. d. Radca tajny, prof. dr. S. Gruber odczytał adres, w którym w imieniu przybyłych na audjencję, wyłożył pogląd ich na sytuację polityczną i militarną. Król w odpowiedzi swej, zalecił ufnosć względem sfer kierowniczych i odpowiedzialnych i ostrzegł przed wnoszeniem rozłamu w narodzie niemieckim, ażeby nie utrudniać przetrwania wojny aż do honorowego pokoju.

Krwawa kąpiel.

KOPENHAGA. 8 | 8. Do „Politiken“ donoszą z Paryża: Senator Charles Humbert, który powrócił właśnie z frontu pod Verdun, pisze w „Journalu“: Krwawa kąpiel pod Verdun trwa w dalszym ciągu śród walk u-

porożywych, które jeszcze nie straciły na sile.

Nie tak to, jak dawnymi czasy, gdy dwie armje staczały szybki, krwawy pojedynek za swoje kraje. Teraz walczą z sobą dwie rasy, chwytają się nawzajem za gardło, wyrwywają sobie nawzajem wnętrzności, wypuszczają krew i moc duszy i czynić to będą, dopóki jedna z nich nie umrze z wycieńczenia.

Polityka Stuermara.

KOPENHAGA. 8 | 8. Prezes ministrów, Stuerner, doniósł za pośrednictwem biura prasowego ministerjum spraw zagranicznych wzystykiem piśmnom petersburskim, że zamierza całkowicie przekształcić ministerjum to, ażeby posostało co do ducha rosyjskiem, chociaż pracować będzie według wzoru europejskiego.

Z Warszawy.

Klub państwowców.

W siedzibie Tow. higienicznego, odbyło się zebranie Klubu państwowców polskich.

Zebranie zagał p. Zygmunt Makowiecki, poczem oddał przewodnictwo w ręce p. Ludwika Chełmickiego.

Następnie wygłosili mowy pp. Franc. Szymański, Zygmunt Kramsztyk, Wincenty Rzymowski, T. Hołłowo, Wł. Studnicki, Józef Waserug i Zygmunt Makowiecki.

Tytuł z chodników.

Od pewnego czasu widzieć można na ulicach Warszawy małych chłopców, z opuszczoną głową, oczyma, utkwionemi w ziemię i pilnie czegoś szukającemi.

Na zapytanie odpowiadają, że szukają papierosów i cygar; „mój tata robi z tego tytuł“—dodają.

Zbieranie niedopałków papierosów i cygar datuje się w Warszawie dopiero od czasu wielkiej wojny, przedtem jednak, jak wiadomo, znane było w wielkich miastach europejskich.

Zapisujcie się na członków Polskiej Macierzy Szkolnej

KRONIKA

Dzisiejsze zebranie Nauczycielstwa Polskiego.

Dziś, we czwartek 10 bm. o g. 5 po poł., w lokalu gimnazjum T-wa Opieki Szkolnej (Teatralna 19a) odbędzie się ogólne zebranie członków częstochowskiego oddziału Stow. Nauczycielstwa Polskiego z następującym porządkiem obrad: sprawozdanie zarządu, wybory członków zarządu, wolne wnioski.

W razie nieprzybycia dostatecznej liczby członków zebranie w drugim terminie odbędzie się tegoż dnia o g. 6 po poł.

Adres Człstoch. Tow. Poż. Oszczędnościowego (do Rady Miejskiej m. Warszawy).

Władze Częstochowskiego T-wa Pożyczkowo-Oszczędnościowego wysłał w tych dniach do Rady Miejskiej w stolicy następujący adres:

„Radzie m. stołecznego Warszawy, jako wybrańcom obywateli, podejmującym w tak ważnej dobie ciężką i odpowiedzialną pracę dla dobra stołecznego grodu i Ojczyzny, władze Częstochowskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego zasyłają serdeczne „Szczęść Boże!“

Adres zdołają herb m. Częstochowy i sylwetka gmachu T-wa oraz Jasnej Góry.

Rowizje sanitarne.

Rozporządzeniem p. Naczelnika Powiatu nakazano właścicielom nieruchomości przed dniem 10 b. m. o-

Zatwierdzona przez Władze
Szkoła lekarsko-dentystyczna
A. TROPPIA WARSZAWA
Marszałkowska 116
(róg Złotej)

Zapis słuchaczy tylko z 6-cio klasowemi świadectwami codziennie.
Kancelarja udziela informacji, wydaje i wysyła programy bezpłatnie.—

czyścić i wogóle doprowadzić do porządku doły i miejsca ustępowe. W dniu 10 sierpnia rozpoczęła się rewizja sanitarna, sprawdzająca, czy rozporządzenie to zostało wykonane.

Zakończenie wykładów.

Dnia 7 sierpnia odbyło się zakończenie cyklu wykładów prof. L. Pomian-Biesieckiego z „Psychologii uczuć w utworach dramatycznych Szekspira”. Był to wielce interesujący zbiór utworów Szekspira, jako to „Sen nocy letniej”, „Kupiec Weneci”, „Burza”, „Henryk IV i Henryk V” i „Hamlet”. Prof. Biesiecki, jak zwykle, świetną wymową i barwnością wykładu oświecał słuchaczy, to też na myśl, iż w najbliższym już czasie opuszcza Częstochowę, zebrani wyrazili mu przez usta jednej ze słuchaczek swój żal i podziękę. Profesor wzruszony odpowiedział serdecznie i podniosłemi słowy.

Chwila ta pozostanie na długo w pamięci zebranych, ślących swemu umiłowanemu kierownikowi duchowemu staropolskie „Szczęść Boże!”

Z Rady Miejskiej.

We wtorek 8-go sierpnia odbyło się posiedzenie Rady Miejskiej, na którym obecni byli przedstawiciele Magistratu w osobach: I burmistrza p. Knoblauch, II burmistrza p. Ignacego Bernecka i radcy miejskiego p. Hofbauera. Posiedzenie o godz. 5 m. 45 po południu zagałł prezes Rady dr. Józef Marczewski.

Punkt I porządku dziennego wypełniły obrady nad projektem obłożenia handlu ulicznego podatkiem w wysokości rb. 3 rocznie. Jednocześnie zaznajomiono zebranych z projektem odpowiedniego rozporządzenia policyjnego, z którego wynika, że handlować wolno będzie wyłącznie: cygarami, papierosami, świeżymi owocami, czekoladą i karmelkami. Zebrani jednomyślnie projekt podatku uchwalili.

Punkt II. Sprawę akumulatorów odłożono do czasu ostatecznego zatwierdzenia jej przez Magistrat.

Punkt III. Prezes Rady przystąpił do zaznajomienia zebranych ze stanem finansowym miasta. Przebiegi pokrótce dzieje ostatnich z ch lat, wypełnione ciągłym borykaniem się z przeciwnościami. Gdy w roku 1913 budżet wynosił rb. 218.000, teraz przekracza rb. 700.000. Duża część tej sumy idzie na cele kulturalne i społeczne, niemniej trzeba było zaciągać długi. Teraz jednak kredyt jest wyczerpany i dalsze zaciąganie pożyczek natrafia na liczne trudności.

Punkt IV. Przewodniczący odczytał zestawienie wpływów i wydatków, z którego wynika, że w czasie od 1-go kwietnia do 31 lipca 1916 r., wydatki przewyższyły wpływy o rb. 140.000. Zaległości podatkowe do dnia 30-go kwietnia r. k. wyniosły rb. 350.000.

Rada postanowiła wybrać specjalną komisję dla szczegółowego zaznajomienia się z pozycjami bilansu miasta i ewentualnego wystąpienia z wnioskami do plenum Rady. Pierwszy burmistrz oświadczył, że Magistrat gotów jest udzielać wszelkich nie-

zbędnych informacji. Do Komisji tej weszli pp. Dyr. St. Butkiewicz, ks. kan. M. Nassalski, p. Banasz, dr. St. Nowak, inż. Gustaw Kon i W. Jabłoński. Pierwsze posiedzenie Komisji odbędzie się w nadchodzącą sobotę o godz. 5 po poł.

Z zebrania R. O. Okręgowej.

We wtorek o godz. 4 i pół po poł. rozpoczęły się zwykłe miesięczne obrady Rady Opiekuńczej Okr. Cz. Przewodniczył prezes R. O. Okr. hr. Wł. Potocki z Parzymiech, pióro trzymał p. L. Nieprzecki.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania, omawiano sprawę utworzenia w Częstochowie zakładu wychowawczego t. zw. seminarjum o chrońniarskiego. Po krótkim rozpatrzeniu tej sprawy, postanowiono ją odłożyć do następnego posiedzenia, gdyż wymaga ona rozważenia się w warunkach miejscowych.

Celem zaznajomienia się z działalnością poszczególnych R. O. miejscowych uchwalono urządzać zjazd prezesów lub delegatów R. O. prowincjonalnych.

Termin zjazdu wyznaczono na dzień 22 sierpnia o g. 10 rano w lokalu biura R. O. Okr., ul. Piękna nr. 4 parter.

Opracowany budżet na miesiąc wrzesień w sumie rb. 21.725 uchwalono przyjąć i przesłać go R. G. O. w Warszawie do zatwierdzenia.

Budżet ten przewiduje rb. 13.000 dla R. O. m. Częstochowy dawnej „Doraźnej Pomozy”, a pozostałą sumę dla R. O. Okr. cz.

O godz. 5 i pół wobec wyczerpania porządku obrad zebranie zamknięto.

Benefis Z. Wojnowskiej.

Na sobotę 12 sierpnia zapowiedziany jest benefis sympatycznej śpiewaczki warszawskiej p. Zofii Wojnowskiej, która od kilku tygodni czaruje częstochowian swym głosem w „Palais de Glace”. Na dzień swego benefisu artystka zapowiada wiele ciekawych niespodzianek, a koledzy dokładają wszelkich starań, by poprzez swemi siłami widowisko, które ma zapewnione powodzenie.

Z zebrania rolniczego.

We wtorek po południu w sali biblioteki parafjalnej św. Zygmunta odbyło się zwykłe miesięczne zebranie członków Częstochowskiego Towarzystwa Rolniczego. Rozpoczęło się o godz. 1 i pół z południa. Między innymi obecni byli pp. hr. Karol Raczyński ze Złotego Potoka — który przewodniczył, Wacław Olszyński z Libidzy, Leon Siemieński z Zurawia, szamb. Karol Łącki z Konina, hr. Wł. Potocki z Parzymiech, Stan. Jełowicki z Sabinowa, J. Cygański z Kamienia oraz liczni włościanie.

Ważną część zebrania zajęła pogadanka fachowa, popularnym językiem a więc nader przystępnie dla dla włościan, przez instruktora p. Mieczysława Moczydłowskiego wypowiedziana na temat „Jak sobie radzić wobec kompletnego braku nawozów sztucznych (z wyjątkiem potasowych — Kainitu i soli 80 proc., których jest dosyć)“.

Natychmiast po zebraniu żyta należy ziemię zorać i starać się uprawiać ją mechanicznie. Żyto siac należy siewnikiem najlepiej w odleżałą ziemię. Wobec tego, że nie można liczyć na użycie i w tym roku nawozów sztucznych trzeba, jak zaznaczył popularnie prelegent, by rolnik miał głowę na karku i zużytkował wszystko to, co ma pod ręką. A więc przede wszystkim: obornik, zawyżają lekceważony i źle przechowywany, gnojówkę i nawóz kłoczny. Ściółkę należy przesyypać torfem.

Trzeba też zwrócić uwagę na kompost, do którego można wrzucać wszelkie chwasty, popiół, odpadki zielska, mydliny, sadze, popiół drzewny itd. Wszystko to trzeba przesyypać wapnem. To ostatnie jest teraz ważnym czynnikiem może być użyte, jako miał, wapno palone lub sproszkowane w odpowiednich młynach. Koniecznym jest jednak dobre zmieszanie wapna z ziemią.

Wapno mielone jako najbardziej odpowiednie jak wyjaśnił dyr. St. Jełowicki, będzie można nabywać już w przyszłym tygodniu w składzie Stowarzyszenia Rolniczego po cenie 90 kop. za 120 funtów. Na mógg ziemi należy użyć od 5 do 6 korcy wapna.

Dalej, jak wyjaśnił p. St. Jełowicki, w składzie Stowarzyszenia jest do nabycia sól potasowa i kainit, spodium niema ani trochę, jednak Stow. ma zamówione 6 wagonów kości w Rudnikach, lecz ze względów trudności natury technicznej nie należy się przedk jej spodziewać.

Żyto petkuskie, o ile nadejdzie do Częstochowy, rozdzielone będzie przez landraturę. W dyskusji na temat pogadanki zabierali głos pp. szamb. K. Łącki, Siemieński, St. Jastrzębski hr. Raczyński, Cygański i inni.

Wyjątkowo interesującą tę a wyczerpującą pogadankę zebrani przyjęli rzesistymi oklaskami. Następnie przystąpiono do wyboru nowych członków Zarządu Tow. Rolniczego na miejsce ustępujących pp. ks. kan. M. Fulmana, Stanisława Dzierzbickiego i Józefa Cygańskiego. Powołani zostali hr. Władysław Potocki, oraz przez aklamację ponownie trzej wymienieni pp. Cygański, Dzierzbicki i ks. kan Fulman, a p. Stanisław Jełowicki na skarbnika.

Uproszczone też jednogłośnie o poloznienie nadal w zarządzie kółek rolniczych szamb. Karola Łąckiego, wreszcie na wniosek przewodniczącego uchwalono poprosić do zarządu jeszcze jednego członka, prezesa R. O. Okr. częst. hr. Wł. Potockiego z Parzymiech. Wybór ten, jak i poprzednie zebrani włościanie i właściciele większej własności przyjęli hucznie oklaskami.

Dłuższą dyskusję w czasie zebrania wywołała nader ważna sprawa, mianowicie to, że na rynku zjawia się mają wkrótce rzekome żuzle Thomasa, czyli tak zwana szlaka o bardzo podejrzanej wartości, a więc w której nabywaniu należy być nader ostrożnym, a na którą szczególnie w włoścjan w okolicy Krzepic, Kłobucka itd. pobierany już bywa przez zrydkoż zadatak. Tomaszka ta minimalnej, bo kopiejkowej wartości ceniona jest przez sprzedawców aż po rb. 7 za worek. W celu ostrzeżenia naszej ludności rolniczej od wyżysku Częstochowskie Tow. Rolnicze zdecydowało szczegółowo i fachowo zbadać tę sprawę i przedsięwziąć kroki zapobiegawcze przeciwko nadużyciom.

Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.

Program w Piątek dnia 4-go Sierpnia 1916 r. i dni następnych.

Kto jest pan Cybulski??

Arcywesoła farsa w 4-ech częściach.

JULIUSZ w OPRĄCACH (bomedja) | | SEN RZĘZBIARZA (fantazja)
Corso kwiatowe w Nicei (zdjęcie z natury)

Nowości

Na scenie

Nowości

SEZON

Fragment sceniczny w 1-ym akcie W. Porzyńskiego.

Teatr „ODEON”

Dziś i dni następnych — Najznakomitsze arcydzieło chwili obecnej

Grzesznik

Wielka tragedia z życia współczesnego w 6-ciu częściach, według D. Rektora.
W roli głównej gwiazda wszechświatowa, słynna

Marja Carmi

Obraz ten swą scenizacją i wykonaniem, przewyższa wszystko co dotąd ukazało się na ekranie. —

Cz. 1-a: W zaraniu życia.
Cz. 2-a: Wola rodziców.
Cz. 3-a: Intrygi.

Cz. 4-a: Śmiertelny cios.
Cz. 5-a: Wizje.
Cz. 6-a: Zasłużona kara.

NAD PROGRAM:

Fragmenty z dnia Kwiatka i Zabawy w dniu 30 Lipca, w Częstochowie.

Z powodu bardzo kosztownej dzierżawy obrazu, miejsca podwyższono o 5 kop. —

w „Apello” PALAIS de GLACE ul. Panny Maryi 12.

Program od 9-go do 12-go Sierpnia 1916 roku. (włącznie) — Pierwszy raz w Częstochowie.

Listonosz czyli 15,000 franków za jedną noc

(wesoła farsa)

Dział Koncertowy i Balet
Kawaler z fijołkami (znakomita operetka)
Obrazy kinematograficzne

ANONSI!!! w sobotę d. 12 b. m. odbędzie się beneficj p. Zofji Wojnowskiej

Ogłoszenie.

Zwraca się publiczności uwagę, że obowiązkiem ustanowionej przy parkach miejskich służby jest czuwanie nad utrzymaniem parków w należytym stanie, a zatem służba nie może tolerować, ażeby dziatwa biegła po chodnikach i gazonach, ażeby na ławkach suszono pieluszki i bieliznę dzieciinną i t. p.

Do wskazówek i napomnień służby parkowej należy się bezwarunkowo zastosować, w przeciwnym razie zastosowana będzie odpowiednia kara. —
Częstochowa, dnia 7. Sierpnia 1916 roku.

Magistrat

INSTALACJE ELEKTRYCZNE, PLANY INSTALACJI ELEKTRYCZNYCH

wykonywa najtaniej

C. SZTABIŃSKI

ulica Panny Marji Nr. 42, lewa oficyna parter
od 8—12 rano i 2—6 po poł.

Kursy Przygotowawcze

ul. Szkolna Nr. 5

prawa oficyna II piętro

Przypisabiają na świadectwa do wszystkich klas. Ceny bardzo przystępne.

Szczepienie Ospy

w lecznicy dr. Nowaka Teatralna 14 codziennie oprócz dni świątecznych od 9-11 rano i od 3-6 po poł. 578—

Mam dziurawy dywan, kto umie zastopować, niechaj słoży oferty w Gońcu po dywan. 572—

Do wynajęcia planino na dogodnych warunkach. Wiadomość ul. Zielona nr. 18.

Zgubiono książeczkę kasy Pożytkowo-Osiedleńczej Nr. 2693. 564—

Redaktor i wydawca R. D. Wilkoźowski

Kierownik Literacki F. J. Galiński.

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego”.

Pierwszorządna Chrześcijańska Pracownia GORSETÓW

„JÓZEFY”

Nagrodzona Medalem
CZĘSTOCHOWA, ul. P. Marji 46.
róg Szkolnej Nr. 1.
gorsety kroji paryskich i wiedeńskich higieniczne i do wyrównania figury szelki do prostego trzymania biustonosze, pasy i t. d. Pranie, reperacja i prze-rabianie. — Ceny umiarkowane. 1447

Stanisław RUMSZEWICZ

Wychowanec uniwersytetu Charkowskiego,

ADWOKAT

w Częstochowie ul. Piękna № 4
(pierwsze piętro nad b. biurem adresowem) Przyjmuje od 2—3 po poł.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie

ul. Fanny Maryi № 10.

Choroby zębów i jamy ustnej.
przyjmuje codziennie
od 9—1 i od 3—7 wieczorem.

Doktor BRONIATOWSKI PAWEŁ

w Częstochowie przeprowadził się na ulicę Panny Marji Nr. 21 obok Teatru Paryskiego.

Choroby skórne i dróg moczowych. Przyjmuje od 9—12 rano i od 4—7 po poł. Panie od 12—1 po poł.

Kursy Handlowe przy Stowarzyszeniu Pracowników Handlowych i Przemysłowych m. Częstochowy

Zapisy na nowy rok szkolny przyjmuje się codziennie oprócz dni świątecznych w lokalu Stowarzyszenia ul. Piękna 6 od 6-tej do 7-mej p. p.
Termin zapisów do 20 Sierpnia r. b.
Zarząd.

Probójcie szczęścia

Największą wygraną bo

1000 rubli wygrał na I loterii Częstoch. na Dorazną pomoc pan W. Fl. z Częst. chowy w kolekcje naszego pisma-

Kupujcie więc i teraz

na loterię Dobroczynną Główniej Rady Opiekuńczej w Administracji „Gońca Częstochowskiego” ul. Panny Maryi № 38.

Przyjmuje się zapisy i na udziały do kilku losów.

Największa wygrana 150,000 Marek.

Wózek dziełowy w dobrym stanie sprzedam, Szkolna 5 — A — Galiński.

Pokój umeblowany, dwuokienny z osobnym wejściem od korytarza przy ulicy Szkolnej od odnajęcia Tamże obiady prywatne Wiadomość w kantorze „Gońca”. 0147—

Poszukuję zajęcia kasjerki lub sklepowej Oferty dla Maryi w Adm. Gońca. 559—

Zgubiono w ul. Panny Maryi na jawce portmonetkę w której znajdowały się 2 pierścionki pamiętkowe, kilkadziesiąt kopiejek oraz legitymacja obywatela. Ustodwy znalazła ze siebie się zgłosić do p. Pauliny Szancer ul. Panny Maryi Nr. 28 gdzie otrzyma nagrodę. 574—